

EDUSKUNNAN
 LIIKENNEVALIOKUNTA

Helsingissä,
 26 päivänä helmikuuta 1981
 Lausunto n:o 2

Ulkoasiainvaliokunnalle

Ulkoasiainvaliokunta on kirjelmällään 13 päivältä helmikuuta 1981 pyytänyt, eduskunnan päätöksen mukaisesti, liikennevaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 9 vuonna 1979 pidetyn 65. Kansainvälisen työkonferenssin eräiden päätösten johdosta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Reijo Kärkkäinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, hallitusneuvos Mauri Kuitunen liikenneministeriöstä, varatuomari Seppo Riski Suomen Työnantajain Keskusliitosta, lakimies Yrjö Mattila Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitosta sekä varapuheenjohtaja Olavi Lahtela Suomen Kuorma-autoliitosta.

Hallituksen esitys koskee kahta kansainvälisen työkonferenssin vuonna 1979 hyväksymää yleissopimusta ja kahta niihin liittyvää suositusta. Liikennevaliokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleissopimus n:o 152

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi yleissopimuksen n:o 152, joka koskee työturvallisuutta ja -terveyttä sata-matyössä. Lisäksi ehdotetaan, että sopimukseen liittyvässä suosituksessa n:o 160 olevat periaatteet ja näkökohdat otettaisiin huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Hallituksen esityksen mukaan Suomen voimassaoleva lainsäädäntö ja vallitseva käytäntö vastaavat yleissopimuksen vaatimuksia. Liikennevaliokunnalla ei ole oman toimialansa kannalta huomauttamista mainittuihin ehdotuksiin.

Yleissopimus n:o 153

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, ettei eduskunta tässä vaiheessa hyväksyisi yleissopimusta n:o 153, joka koskee työ- ja lepoaikoja

tiekuljetuksissa. Hallituksen esityksen yhteydessä saatetaan eduskunnan tietoon tähän yleissopimukseen liittyvä suositus n:o 161.

Hallituksen esityksessä todetaan yleissopimuksen n:o 153 hyväksymisen esteeksi se, että sopimus on ristiriidassa Suomen lainsäädännön kanssa.

Yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan 1 artiklassa olevan pääsäännön mukaan tiekuljetuksia suorittavissa yrityksissä moottoriajoneuvon kuljettajina toimiviin työntekijöihin sekä omistajiin ja heidän perheenjäseniinsä. Kansallisesti voidaan eräät kuljetusalat, jotka on mainittu 2 artiklassa, jättää määräysten soveltamisalan ulkopuolelle. — Suomen työaikalainsäädäntö koskee vain työntekijän asemassa olevia kuljettajia. Tosin ammattimaisesta moottoriajoneuvoliikenteestä annetun asetuksen nojalla myönnettyissä liikenneluvissa on ehtoja, joilla on säännelty muidenkin kuin työaikalaisissa tarkoitettujen kuljettajien työ- ja lepoaikoja ja joiden rikkomisesta on säädetty rangaistusseuraamus. Niissä kuljetuksissa, joihin ei vaadita liikennelupaa, omistaja-kuljettajien työaikaa ei ole Suomessa säännelty.

Yleissopimuksen määräyksissä säännellään yksityiskohtaisesti kuljettajien työaikaa, ajoaikaa ja lepotaukoja. Suomessa ei ole erityisiä ajoaikaa koskevia säännöksiä. Kuljettajien työaikojen sääntelyn sisältö on yleissopimuksessa erityisesti ajoaikojen osalta Suomessa sovellettua sääntelyä rajoittavampi.

Työaikamääräyksiä valvotaan sopimuksen mukaan pääsääntöisesti Suomen lainsäädännön tuntemin keinoin eli ajopäiväkirjan pitämällä ja työtuntikirjanpidolla. Sopimus edellyttää perinteisten valvontakeinojen korvaamista tai täydentämistä nykyaikaisilla keinoilla, esimerkiksi ajopiirturin käytöllä, mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi joissakin kuljetuksissa. Suomessa ajopiirturi on jo tällä hetkellä eräissä raskaissa

ajoneuvoissa pakollisena varusteena, mutta ajo-
piirturin käytöstä valvonnassa ei ole säännök-
siä.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta
toteaa samoin kuin hallitus, ettei yleissopimuksen
ratifiointiin ole voimassa olevan lainsäädän-
nön pohjalta edellytyksiä. Sopimuksen mää-
räysten tarkoituksenmukaisuudesta ja soveltu-
vuudesta Suomen olosuhteisiin vallitsee erilaisia
käsityksiä. Sopimuksen mukaisella autonkuljet-
tajien työaikojen sääntelyllä pyritään oikeasuun-
taisiin tavoitteisiin kuten liikenneturvallisuu-
den edistämiseen, mutta työaikanormien sovel-
tamisalan laajentamiseen ja niiden tiukentami-
seen liittyisi toisaalta periaatteellisia ja käytän-
nöllisiä vaikeuksia, jotka on ennen mahdollisia
lainsäädännön muutoksia syytä tarkasti tutkia
ja arvioida. Hallituksen tarkoituksena onkin en-
sitilassa yhteistyössä työnantaja- ja työntekijä-

puolen kanssa selvittää, mihin toimenpiteisiin
tulisi ryhtyä yleissopimuksen ratifioimisedelly-
tysten toteuttamiseksi.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisäl-
tyviä ehdotuksia tarkoituksenmukaisina.

Valiokunta huomauttaa, että yleissopimuksen
suomennoksessa käytetty termi "maantiekulje-
tus" voi olla hieman harhaanjohtava, koska
maantiellä on Suomen lainsäädännössä rajattu,
yleisistä teistä annetussa laissa määritelty mer-
kitys. Sopimuksessa tarkoitetaan yleisesti tie-
kuljetuksia (road transport) eikä vain maan-
teillä suoritettavia kuljetuksia.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta
esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

*että hallituksen esitykseen sisältyvät
ehdotukset hyväksyttäisiin.*

Liikennevaliokunnan puolesta:

Alvar Saukko

Pekka Luukkainen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saukko, va-
rapuheenjohtaja Vähäkangas ja jäsenet Fred,

Hietala, Juhantalo, H. Järvenpää, Knuuttila,
Koskinen, Palmunen, Rehn, Ruotsalainen,
Rönholm, Valo ja Viljanen.